A Múltját őrző ház pályázat 2024. értékelése

Az ICOMOS Népi Építészeti Bizottsága ötödik alkalommal írta ki a „Múltját őrző ház” pályázatot. A pályázat kiírásának az volt a célja, hogy elősegítse a hiteles népi építészeti értékek továbbélését, továbbá széles körben ismerté tegyen olyan épülethelyreállításokat, ahol a jelenkori használat, a hasznosítás, és a népi építészeti értékek megőrzése kiemelkedő színvonalon valósult meg.

Az idén meghirdetett pályázatra igen értékes pályázati anyagok érkeztek. A bírálóbizottság döntése szerint:

Első helyezést nyert

A **Keszőhidegkút, Kossuth utca 22.** alatti, unikálisan fennmaradt, 18. századi, kétmenetes, fachwerk szerkezetű német telepesház helyreállítása. Az utcai és a hátsó szobában a festékrétegek kutatása során megtalált gótbetűs, német nyelvű felirat alapján feltehetően imaházként is működhetett egykor. Kívülről az épület őrzi az építéskori állapotát, míg belül a ház közel 300 éves múltját összhangba hozza a mai kor lakhatási igényeivel. A kivitelezők a helyreállítás során az eredeti építési anyagok megtartására törekedve a szükséges pótlásokat hagyományos technológiákkal készítették el.

Tulajdonos: Bodó Katalin
Tervező: Szász Gábor

Okleveles dicséretben részesült további három ház

A **Harta, Kossuth utca 1.** számú ház, a 19. század második felében épített tömegével napjainkig eredeti formájában fennmaradt nyeregtetős, oldaltornácos gazdaház.
A tulajdonos elmondása szerint, az első szobában azt a berendezést láthatjuk, melyet dédapja nászajándékul készíttetett lányának: módos gazdaként értékes lámpával, önémet bútorral rendezve be a sablonnal és kézzel egyedien festett tisztaszobát. A hartai porta díszítőfestése nem csupán a tulajdonos család számára őrzi az épület és a benne lakók történetének egy fontos rétegét, de a közösség számára is bizonyítéka Harta gazdag építészeti örökségének. Az ingatlan rendeltetése szerint magántulajdonban álló lakóház, a család barátainak, rokonainak elhelyezését szolgálja családi ünnepek, illetve községi rendezvények alkalmával.

Tulajdonos: Gallos Józsefné
Tervező: Szombati Gyula
Festőrestaurátor: Cselőtei Anna Remény

A **Tiszakürt, Rózsa utca 20**. szám alatti, 1858-ban épült lakóház a településen található egyetlen olyan paraszthá̧z, amely építéskori állapotában maradt fenn. Az épület hűen tükrözi a 19. század közepének klasszicista elemeket is alkalmazó építési kultúráját, bemutatva a településen parasztcsaládban élő emberek lakókörülményeit, valamint az Alföldre jellemző vályogépítészetet és az alföldi háztípusra jellemző, hagyományos épületszerkezeteket. A 2022-ben történt felújítás, a korszerűsítés mellett, változatlanul hagyta a ház eredeti struktúráját.
Az eredmény egy igényes, komfortos, jól használható, eredeti arculatát messzemenőkig megtartó vendégház lett.

Tulajdonos: Trabach Tibor Zoltán
Tervező: Szombati Zoltán

Nagykapus, Fő utca 201. számú oromfalas, nyeregtetős háza a település főutcájának egyetlen megmaradt hagyományos népi lakóépülete. A ház megemelt kő alapon 1921-ben épült, kétsejtes, udvar felé beforduló oldaltornácos alaprajzi rendszerrel. A tornác az Erdélyben elterjedt kialakítással, az épület tömegén belül épült. A felújítás helyi mesterek közreműködésével történt. A ház minden részletét eredeti formájában sikerült megőrizni. A régi elemek olyan jó állapotban maradtak fenn, hogy csak javításuk volt szükséges. A megújulás után a tisztaszoba eredeti berendezésekkel vendégszobaként használható. A pajta megmaradt falazatait felhasználva épült a nagyobb társaság fogadására is alkalmas kiülő, amihez az eredeti beépítést követő komfortosabb új lakrész csatlakozik.

Tulajdonos, tervező, kivitelező: Török Faragó János

⌗ ⌗ ⌗

Az első helyezést nyert ház tulajdonosa kísérőjével a 2024. szeptember 26-28 között tartó Békési Népi Építészeti Tanácskozás összes programján meghívott vendégként vehet részt. A dicséretben részesült házak tulajdonosai a Tanácskozás első napjára kapnak meghívást, ahol átvehetik a dicsérő oklevelet. A Tanácskozás keretében a négy nyertes pályázat épületfotói a helyreállításuk méltatása során bemutatásra kerülnek.